

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий Інститут мистецтв
Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ 1. СТАНКОВЕ МИСТЕЦТВО. СПЕЦКУРС «МАЛЯРСТВО»

Освітня програма «Образотворче мистецтво»

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 6 від 12 січня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Спеціалізація 1. Монументальне мистецтво. Спецкурс «Малярство»
Викладач (-і)	Якимечко Микола Богданович, доцент кафедри образотворчого декоративно-прикладного мистецтва та реставрації, заслужений мистецтв України
Контактний телефон викладача	Якимечко Микола Богданович - (0342) 523135
Е-mail викладача	Якимечко Микола Богданович mykola.yakymechko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний / Заочний
Обсяг дисципліни	30 кредитів ЄКТС, 900 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://odpmr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/ . Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема стосується курсових робіт, індивідуальних творчих завдань.
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальний курс «Малярство» – невід’ємна частина підготовки студентів освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво» в освоєнні живописної грамоти і має важливий освітньо-виховний вплив на формування художнього смаку і становлення особистості вчителя образотворчого мистецтва, розвиток його творчих здібностей до художньої та педагогічної діяльності.</p> <p>«Малярство» - одна з найважливіших навчальних дисциплін у системі підготовки художників-педагогів, яка розвиває вміння реалістично відображати навколишнє середовище малярськими засобами, має необмежені можливості для творчого розвитку студентів і позитивно впливає на формування творчих якостей і високої художньої культури.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни «Спеціалізація 1. Станкове мистецтво. Спеціалізація 1. Малярство» є навчити студента володіти на практиці різними малярськими техніками, виробити навчальні вміння, які сприятимуть самостійному виконанню творчих завдань, навчити користуватися виражальними засобами образотворчого мистецтва; власне професійно підготувати фахівця з високим рівнем мистецької освіченості та вмінням самостійно і творчо вирішувати завдання художньої педагогічної діяльності.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення навчальної дисципліни «Спеціалізація 1. Станкове мистецтво. Спецкурс «Малярство» є послідовне формування теоретичних і практичних знань, вмінь, виховання активних творчих якостей педагога-художника; оволодіння знаннями з технології та технік малярства, вміння виконувати творчу авторську роботу: пошук ідеї на стадії компонування, відбір кращого з ескізів, виконання картону в натуральну величину, створення композиції в матеріалі.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ різні техніки малярства; ✓ різні основи для втілення творчого задуму; ✓ виражальні засоби образотворчого мистецтва; ✓ про колорит (монохромність, поліхромію, теплорозподіл); 	

- ✓ про виразність задуму, ритм в композиції, контраст величин, статику і динаміку, кольорі, акцент, тональний контраст, цільність силуету і узагальненість форми;
- ✓ монументальну мову в образотворчому мистецтві

вміти:

- ✓ знайти композиційні вирішення на стадії ескізів, вибрати найкраще;
- ✓ визначитися з форматом і виготовити тональний картон в натуральну величину;
- ✓ зробити кольорові ескізи, вибрати найкращий;
- ✓ виготовити кольоровий картон;
- ✓ підготувати основу для втілення творчого задуму;
- ✓ наклеїти паперову ленту на дошку (ДВП; ДСП, МДФ), нанести левкас (крейдяний, гіпсовий, змішаний);
- ✓ скласти підрамник;
- ✓ натягнути полотно;
- ✓ нанести проклейки;
- ✓ нанести ґрунт (в залежності від завдання: пісний, жирний, емульсійний);
- ✓ перевести на кальку рисунок з тонального картону;
- ✓ перевести рисунок з кальки на підготовлену основу;
- ✓ виконати композиції в техніках: сухої і олійної пастелі, жовткової, казеїново-олійної темперної, акрилу, воскової емульсії, холодної енкаустики та багатошарового малярства з поліваріантами підмалювків;
- ✓ зробити відповідну фактуру рельєфною пастою в потрібному місці на площині твору;
- ✓ полакувати завершений твір, дотримуючись технологічних особливостей того чи іншого матеріалу;
- ✓ застосовувати здобуті знання і теоретичні навички на практиці;

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12/12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	318/88
самостійна робота	570/800

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3,4,5,6,7,8	023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	2,3,4	Вибірковий

Тематика курсу

Тема	кількість год.				
	Форма заняття				
	лекції	заняття		сам.р.	
	д.ф.н.	з.ф.н.	д.ф.н.	з.ф.н.	д.ф.н.

Модуль I. Місце малярства як навчальної дисципліни в системі художньо-педагогічної підготовки фахівців образотворчого мистецтва.

Тема №1. Мета та завдання курсу «Малярство».	2	2	-	-	-
--	---	---	---	---	---

Місце малярства як навчальної дисципліни в системі художньо-педагогічної підготовки фахівців образотворчого мистецтва. Жовткова, казеїново-олійна та воскова темпері. Основи, клеї, наповнювачі, пігменти, левкаси, покривні лаки.					
Тема №2. Декоративна композиція натюрморту з предметів побуту.	-	-	22	4	48
Тема №3. Композиція натюрморту з квітами і фруктами.	-	-	26	4	48
Тема №4. Стилїзована композиція на тему «Щедра осінь» або «Дари природи»	-	-	26	4	53
Модуль II. Сучасні синтетичні водорозчинні матеріали. Акрил і полівінілацетатна темпер					
Тема №5. Технологічні особливості акрилу і полівінілацетатної темпері. Основи, клеї, ґрунти, рельєфні пасти, середники, лаки.	2	2	-	-	-
Тема №6. Стилїзована композиція на тему Різдва Христового або Великодня.	-		22	4	53
Тема №7. Композиція «Поезія старого міста».	-		26	6	53
Тема №8. Композиція на тему «Музика».	-		26	4	48
Модуль III. Воскова емульсія.					
Тема №9. Технологія приготування і техніка виконання. Основи, клеї, ґрунти, паволоки, інструменти.	2	2	-	-	-
Тема №10. Фігуративна композиція «Троїсті музики».	-	-	10	2	10
Тема №11. Фігуративна композиція «Материнство».	-	-	10	4	24
Тема №12. Фігуративна композиція «Танець» (аркан, гопак, коломийка, танго тощо)	-	-	12	4	22
Тема №13. Ландшафтний пейзаж з людиною.	-	-	12	4	33
Модуль IV. Холодна енкаустика.					
Тема №14. Технологія приготування і техніка виконання. Історія розвитку енкаустики (гаряча і холодна). Актуальність застосування. Основи. Інструментарій.	2	2	-	-	-
Тема №15. Фігуративна композиція «Вертеп», «Козак Мамай».	-	-	12	4	28
Тема №16. Фігуративна композиція «Театр», «Він і вона».	-	-	14	6	26
Тема №17. Композиція на тему «Коляда», «Українське село».	-	-	18	6	35

Модуль V. Пастель.					
Тема №18. Суха (силікатна) та олійна пастелі. Технологічні та технічні особливості. Основи. Лаки (фіксування).	2	2	-	-	8
Тема №19. Портрет молодої людини (на темному ґрунті).	-	-	18	8	16
Тема №20. Фігуративна композиція «Родина», «Пори року». Підготовка до диплому.	-	-	20	8	26
Модуль VI. Багатошарове малярство.					
Тема №21. Основи. Клеї. Ізоляційні шари. Ґрунти (пісні, жирні, емульсійні). Поліваріантність підмальовоків, рельєфні пасти. Фактури. Покривні лаки. Композиція на тему «Трипілля», «Скифія», «Древній Галич», «Жнива» (на вибір). Підготовка до диплому.	2	2	44	16	44
ЗАГ.:	12	12	318	88	570
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Виконання завдань кожного модуля оцінюється відповідно до вимог Положення про організацію навчального процесу у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника» та ECTS за встановленою 100-бальною шкалою.				
Вимоги до письмової (практичної) роботи	Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залік від дотримання таких вимог: <ul style="list-style-type: none"> - своєчасність виконання навчальних завдань; - повний обсяг їх виконання; - якість виконання навчальних завдань; - самостійність виконання; - творчий підхід у виконанні завдань; - ініціативність у навчальній діяльності. 				
Семінарські (практичні) заняття	Впродовж кожного з навчальних семестрів, студент, за виконання передбачених модулем навчальних занять, отримує зазначену кількість балів.				
	Модуль I. (II курс, 3 семестр)				
	Модулі		I		
	К-сть балів		50		
	Теми	1	2	3	4
	Лекція				
	Практична робота		10	10	10
	Самостійна робота		2	4	4
	Науково-творча робота	10			
	Поточний контроль	20			
	Підсумковий контроль	30			
	Сума	100			
	Модуль II. (II курс, 4 семестр)				
	Модулі		II		

К-сть балів	50			
Теми	5	6	7	8
Лекція				
Практична робота		10	10	10
Самостійна робота		2	4	4
Науково-творча робота	10			
Поточний контроль	20			
Підсумковий контроль	30			
Сума	100			

Модуль III. (III курс, 5 семестр)

Модулі	III				
К-сть балів	50				
Теми	9	10	11	12	13
Лекція					
Практична робота		8	10	4	8
Самостійна робота		2	2	2	4
Науково-творча робота	10				
Поточний контроль	20				
Підсумковий контроль	30				
Сума	100				

Модуль IV. (III курс, 6 семестр)

Модулі	IV			
К-сть балів	50			
Теми	14	15	16	17
Лекція				
Практична робота		10	10	10
Самостійна робота		2	4	4
Науково-творча робота	10			
Поточний контроль	20			
Підсумковий контроль	30			
Сума	100			

Модуль V. (IV курс, 7 семестр)

Модулі	V		
К-сть балів	50		
Теми	18	19	20
Лекція			
Практична робота		12	18
Самостійна робота	2	4	4
Науково-творча робота	10		
Поточний контроль	20		
Підсумковий контроль	30		
Сума	100		

Модуль VI. (IV курс, 8 семестр)

Модулі	VI
К-сть балів	50
Теми	21
Лекція	
Практична робота	30
Самостійна робота	10
Науково-творча робота	10
Поточний контроль	20
Підсумковий контроль	30
Сума	100

Підвищити рейтинг навчання можна за рахунок додаткових балів індивідуальну творчу роботу.

Індивідуальна (самостійна, дослідницька, творча) робота максимально оцінюється 30 % від загальної кількості балів, зокрема написання етюд створення ескізів композицій – 10 %, створення самостійної творчої роботи -10 написання наукової статті – 10 %.

Міжсесійний перегляд проводиться посередині навчального модуля з перевірки якості виконання навчальної програми.

Умови допуску до підсумкового контролю

Допуск до підсумкового контролю здійснюється на міжсесійних переглядах колегіально. На перегляд необхідно представити всі види навчально-творчої роботи (академічні лабораторні завдання, самостійні, індивідуальні, допоміжні навчальні замальовки, етюди, картони).

Оцінювання підсумкового контролю (залік, іспит) – 15 – 25 % від загальної кількості балів. Екзамен відбувається відповідно до навчального плану спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» 5,6,7 сем. Навчальний процес курсу завершується заліком у 3,4 та 8 семестрах.

Екзамен проводиться у вигляді перегляду, на якому студенти виставляють свої роботи на оцінювання весь напрацьований за семестр матеріал за всіма видами навчальної діяльності з навчальної дисципліни «Спеціалізація 1. Спецкурс «Малярство».

Підсумкова оцінка контролю поточної успішності студента - складається з наступних складових:

- систематичність та активність роботи на практичних заняттях;
- рівень виконання практичних завдань та завдань самостійної роботи.

7. Політика курсу

Письмові роботи:

Планується виконання студентами додаткових декількох видів письмових робіт за темами, винесеними на самостійне опрацювання у програмі навчальної дисципліни та методичних рекомендаціях до виконання.

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефанива» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Відвідування занять.

Невиконання елементів модуля без поважної причини відбирає 1-5 балів (залежно від загальної кількості).

Для підвищення рейтингу студент може виконати :

Письмове відновлення пропущених лекцій (1-2 бали за кожний конспект);

Етюд за темою пропущеного заняття (1-2 бали).

8. Рекомендована література

Список рекомендованої літератури:

1. Бергер Э. История развития техники масляной живописи / Э. Бергер. - М. : [б. и.], 1961.
2. Вздорнов Г. Троица Андрея Рублева : антология / Г. Вздорнов. - М. : Искусство, 1989.
3. Виер А. Фресковая и темперная живопись / А. Виер. - М. : Искусство, 1948.
4. Виер А. Материалы и техника монументально-декоративной живописи / А. Виер. - М. : Искусство, 1948.
5. Вазари Д. Жизнеописание наиболее знаменитых живописцев, ваятелей и зодчих / Д. Вазари. - М. : Искусство, 1956.
6. Гренберг Ю. Технология исследования и хранения произведений станковой и настенной живописи / Ю. Гренберг. - М. : Изобразительное искусство, 1987.
7. Девятков М. Сохранность произведений масляной живописи на холсте как результат зависимости между техническими приемами работы художника и особенностями состава грунтов / М. Девятков. - Л. : [б. и.], 1967.
8. Диль Г. Фернан Леже. Серия Мастера современного искусства / Г. Диль. - Будапешт : Корвина, 1985.
9. Жердзицький В. Живопис. Техніка і технологія / В. Жердзицький. - Харків : Колорит, 2006.
10. Жолтовський П. Монументальний живопис на Україні в XVII-XVIII ст. / П. Жолтовський. - К. : [б. в.], 1988.
11. Задорожний Іван-Валентин. Каталог виставки творів. Видання Спілки художників України / Іван-Валентин Задорожний. - К. : [б. в.], 1991.
12. Каганович А. Андрей Мыльников / А. Каганович. - Л. : Художник РСФСР, 1980.
13. Комаров А. Технология материалов стенописи / А. Комаров. - М. : Изобразительное искусство, 1989.
14. Лентовський А. Техніка олійного живопису / А. Лентовський. - К. : [б. в.], 1959.
15. Лоханько В. Художні матеріали і техніка живопису / В. Лоханько. - К. : Мистецтво, 1938.
16. Моисеенко Е. Монография. - Л. : Аврора, 1975. 17. Никодеми Г. Масляная живопись. Сведения. Материалы, техника / Г. Никодеми. - М. : ЭКСМО, 2004.
18. Никодеми Г. Техника живописи / Г. Никодеми. - М. : ЭКСМО, 2003.
19. Овсійчук В. Українське малярство X-XVIII ст. Проблеми кольору / В. Овсійчук. - Львів : [б. в.], 1996.
20. Павловский С. Материалы и техника монументально-декоративного искусства / С. Павловский. - М. : Советский художник, 1975.
21. Петрушевская О. Краски и живопись. Типография М.М. Стасюлевича / О. Петрушевская. - М. : [б. и.], 1901.
22. Прокопп М. Итальянская живопись XIV века / М. Прокопп. - Будапешт : [б. и.], 1986.
23. Рерберг Ф. Художник о красках / Ф. Рерберг // Огиз-Изогиз. - М. : [б. и.], 1932.
24. Реставрация станковой темперной живописи. - М. : Изобразительное искусство, 1986.
25. Сланский Б. Техника живописи / Б. Сланский. - М. : [б. и.], 1962.
26. Степовик Д. Історія української ікони X-XX ст. / Д. Степовик. - К. : [б. в.], 1996. 27. Хвостенко В. Техника энкастики / В. Хвостенко. - М. : [б. и.], 1956.
28. Ченнини Ч. Трактат о живописи / Ч. Ченнини // Огиз-Изогиз. - М. : [б. и.], 1933
29. Чернышев Н. Техника стальных росписей / Н. Чернышев. - М. : [б. и.], 1930.
30. Шевченко Т. Кобзар / Т. Шевченко. - К. : Дніпро, 2004.
31. Шевченко Т. Поезії / Т. Шевченко. - К. : Веселка, 1991.
32. Эрши А. Живопись интернациональной готики / А. Эрши. - Будапешт : Корвина, 1984.
33. Шмидт Г. Техника античной фрески и энкастики / Г. Шмидт. - М. : [б. и.], 1934.
34. Prokopp M. Lorenzetti, Arkadi / M. Prokopp. - Warszawa : [б. w.], 1985.
35. Prokopp M. Giotto, Arkadi / M. Prokopp. - Warszawa : [б. w.], 1989.
36. Богуслав Сланский. Техника живописи. Издательство Академии художеств СССР, Москва, 1989
37. Готфрид Баммес. Анатомия для художников, 1989

38. Микола Стороженко. Альбом. Київ, Дніпро, 2010
39. Д. И. Киплик. Техника живописи. Москва, "Сварог и К", 2002
40. Ене Барчаи. Анатомия для художников."Эксмо", 2010
41. Опанас Заливаха. Альбом. Івано-Франківськ, Лілея-НВ, 2016
42. Феодосій Гуменюк: Альбом /Редактор-упорядник А.Маричевська. – Київ: ТОВ «Сіті Компані», 2010
43. Олександр Івахненко. Шевченко, Т. Г. Поезії в 2-х томах (1988)
44. Дубовик О. Живопис. Графіка / - Київ, 2007
45. Віктор Гонтарів. Зоряний віз Віктора Гонтаріва: альбом, "Софія-А", 2006
46. Микола Бідняк. Живопис, графіка. Книга-альбом, «Мистецтво», м. Київ, 2008 р.
47. Юрій Гуменний. Живопис. Альбом. Миколаїв , ПП Шамрай, 2007.
48. Юлія Бородай. Українська емаль. Український письменник, 2013

Викладач _____ М. Б. Якимечко